

Medieplan för Luleå kommuns folkbibliotek

Stadsbiblioteket steg 1

Luleå mars 2004

Medieplan för Luleå kommuns folkbibliotek

Stadsbiblioteket

steg 1

Innehållsförteckning

Inledning & sammanfattning	2
Facklitteratur Tankar om barnfack	4
Avd A	5
Avd B	6
Avd C	7
Avd D	8
Avd E	9
Avd F	10
Avd G	11
Avd I	13
Avd J	14
Avd K	15
Avd L	16
Avd M	17
Avd N	18
Avd O	20
Avd P	21
Avd Q	22
Avd R	23
Avd S	24
Avd T	25
Avd U	26
Avd V	28
Avd X	29
Skönlitteratur vuxen	30
Poesi Dramatik	31
Skönlitteratur barn Hcf	32
Hcg uHc/Hce	34
Serier	35
Skönlitteratur på engelska	36
Ljudböcker	38
Video	39
CDRom	40
Talböcker	41

Medieplan för Luleå kommuns folkbibliotek

Stadsbiblioteket

steg 1

År: 2002

Bestånd öppen hylla på Stadsbiblioteket

(förutom finska, främmande språk och musik):

99 906

böcker	vux	barn
fack 42 989	4 842	47 831
skön 17 304	22 491	39 795
talböcker	8 842	1 731
övrigt 1 003	704	1 707

Utlån:

189 887

böcker	vux	barn
fack 65 994	8 621	74 615
skön 45 923	44 337	90 260
talböcker	12 724	557
övrigt 8 038	3 693	11 731

Nyttjandegrad:

böcker	vux	barn
fack 1,53	1,78	1,90
talböcker	1,43	0,32
övrigt 8,01	5,24	1,97

Utlån per invånare i Luleå: 9,3

Mål:

Biblioteken

skall tillhandahålla ett allsidigt utbud av media och information med väl definierade kvalitetskrav och uppfattas som ett centrum för nytänkande och kreativitet.

Målet är att göra medier, lokaler och personal i hög grad tillgängliga för dem som besöker/använder/behöver biblioteket

- genom att kontinuerligt och kvalitetsmedvetet arbeta med medieurval, översyn och organisation av medierna

- genom åtgärder som syftar till att aktivera och vitalisera mediebeståndet.

- Det är första gången vi på Stadsbiblioteket, såväl som inom hela bibliotekssystemet, tar ett samlat grepp om hela beståndet.
- Processen med att utarbeta medieplanen är minst lika viktig som själva planen. Medvetenheten och kunskapen om mediebeståndets faktiska sammansättning har förbättrats avsevärt då hela personalen har deltagit i arbetet.
- Luleå kommuns folkbibliotek är också länsbibliotek, med ansvar för den kompletterande medieförsörjningen, vilket ställer högre krav på mediebeståndets sammansättning och bevarande.
- Stadsbibliotekets mediesamlingar är en kompletterande resurs för alla folkbibliotek i kommunen.
- Folkbibliotekets ansvar för studerande på olika nivåer bör klargöras.
- Barnavdelningen på Stadsbiblioteket är en ren barnavdelning för barn upp till och med 12 år. De skönlitterära ungdomsböckerna står separat, i övrigt är böcker som vänder sig till ungdomar integrerade med vuxenavdelningen.
- Arbetet gäller i detta skede i första hand öppen hylla.
Siffrorna bygger på 2002 års statistik.
 - Referensavdelningen
 - Norrbottenssamlingen
 - Tidskriftssamlingen
 - Magasinet
 återstår och kräver gemensamma insatser, prioriteringar och beslut.
- Denna långsiktiga förändring av mediebeståndet kommer att ta lång tid och måste därför pågå ständigt som en del av det vardagliga biblioteksarbetet. Stadsbiblioteket måste dock vara färdigt med den totala genomgången av mediebeståndet inför flyttningen till de nya lokalerna i kulturhuset.

Facklitteratur

Tankar om barnfack

Facklitteraturen på barnavdelningen vänder sig till barn upp till och med 12 år, från och med hösten 2002. Övrig facklitteratur återfinns på vuxenavdelningen.

Vissa ämnen mår bra av hårdare gallring, men efter noggrann översyn/gallring kan vi konstatera att det inte finns utrymme på öppen hylla för de böcker vi vill att barnen ska hitta. Utrymme finns egentligen endast för de allra senaste årens utgivning.

Böcker som vänder sig till vuxna placeras på respektive vuxenavdelning, t ex böcker om *Barns läsning*, vilket också innebär att böcker av den karaktären när de ska mag:as i fortsättningen placeras i vuxenmagasinet.

Barnref tas bort helt eftersom utrymmen för att sitta här och studera är starkt begränsade.

En utökad quick reference avdelning för barn, vuxna och personal finns på röda plåthyllan till höger om barntidskrifterna.

Övrig referenslitteratur av mer forskande karaktär tex *Who is who in Children's literature* integreras med vux ref.

Det finns ett fackboksnärmag t v innan man kommer in i den större depån/barnmag. Här placeras vi böcker av säsongskaraktär d v s böcker om årstider, blommor, djur... högtider- jul osv. Här finns också fler ex av t ex *Barnens svenska historia*, andra historieverk samt annan *klassisk* facklitteratur.

Barnmagasinet

Har under åren troligen byggts upp med principen sista ex:et sparas. Det innebär att ganska mycket har blivit sparat genom åren.

Vi föreslår, att vi gallrar hårt här och att i fortsättningen endast de särskilt värdefulla titlarna sparas. Äldre barnlitteratur t ex för forskning måste kunna fjärrlånas.

Vad det gäller facklitteraturen föreslår vi att unika verk av klassisk karaktär sparas.

Avd A: bok- och biblioteksväsen

• vuxen

Bestånd:	339
Lån:	372
Utnyttjandegrad:	1,09

En tämligen liten avdelning med låg nyttjandegrad, med ett undantag:

Aef – (redigeringsteknik, uppsatsskrivning etc.) har en nyttjandegrad på 4,2. Bokbeståndet är nytt och fräscht, vilket är en nödvändighet på denna avdelning.

Af – (skrift inklusive kalligrafi) har också en förhållandevis hög nyttjandegrad. Denna avdelning kan innehålla ett äldre bestånd, många böcker ren historik.

I övrig på avd. A – **inga bibliografier på öppen hylla**, ifall någon någon gång skulle vilja låna hem, ta från arb., ref., uppl. eller var nu boken kan vara placerad. Böcker om informationssökning (Ab) måste vara aktuella.

• barn

Bestånd:	24
Utlån:	37
Utnyttjandegrad:	1,54

Aef är, även på barn, den underavdelning som har högst nyttjandegrad 3,0.

Avd B: allmänt och blandat

• vuxen

Bestånd:	1180
Lån:	1375
Utnyttjandegrad:	1,16

Avdelningen är synnerligen allmän och blandad och med ett ganska ålderstiget bestånd. Ungefär 50 % är 6 år eller äldre.

Avd. som Bb, Be, Bg, Bh, Bk kan behandlas lite generösare vad beträffar ålder på öppen hylla.

Avd Bi - (Förenings- och mötesteknik) nödvändigt med ett aktuellt bestånd, liksom även på avd Br (Cybernetik) och Bv (Informationsteknik).

Avd BI – (Omstridda fenomen och företeelser) är en s.k. självgående avdelning med hög nyttjandegrad. Viktigt att hålla snyggt, många böcker väldigt slitna.

Avd Bbh – (Citatsamlingar) fungerar inte alls på öppen hylla. Viktigare att ha bra samlingar i referensavdelningen.

• barn

Bestånd:	54
Utlån:	142
Utnyttjandegrad:	2,62

De underavdelningar på barn som har högst nyttjandegrad är Bd 3,7 och BI 4,4. Under 2002 är 23 böcker gallrade och 8 inköpta.

Avd C: religion

• vuxen

Bestånd:	2680
Utlån:	2267
Utnyttjandegrad:	0,84

Avdelning C nyttjas av skolelever och en teologiskt intresserad allmänhet.

C i helhet behöver ses över och gallras både i öppen hylla och magasin. Böckernas innehåll behåller sin aktualitet. Att 72% av beståndet är äldre än 6 år har just på denna avdelning inte så stor betydelse.

Cb (bibelutgåvor) är en avdelning som kan ha en lägre nyttjandegrad än avdelningen som helhet. 2002 var nyttjandegraden för denna avdelning 0,3. (Bestånd: 74 vol, lån: 22)

Ci (uppbyggelselitteratur) känns överdimensionerad med sitt bestånd på 367 volymer och en nyttjandegrad på 0,3. Utgivningen är tämligen omfattande och inköpen har styrts av detta. Här kan man tänka sig att köpa in på efterfrågan.

Cl (kristen mission) används i stort sett inte. Avdelningen består av 82 volymer med 7 lån och därmed en nyttjandegrad på 0,03. Gallring krävs. Liten utgivning.

Cm inkl underavdelningar (religionshistoria) har högsta nyttjandegraden (2,52). 444 volymer har lånats 1120 gånger. Denna avdelning innehåller alla religioner utom kristendomen och behöver ständigt ses över. Eftersom avdelningen mest utnyttjas av studerande på olika nivåer bör vi beakta svårighetsgrad/användbarhet.

• barn

Bestånd:	214
Utlån:	201
Utnyttjandegrad:	0,94

Avd. D: filosofi och psykologi

• vuxen

Bestånd:	2218
Lån:	6349
Utnyttjandegrad:	2,86

D – Dbz (filosofi) är avdelningar där utgivningsår inte har så stor betydelse. Nyttjandegraden ligger mellan 2,38 och 2,93 på dessa avdelningar. En acceptabel nivå då materialet inte blir föråldrat.

Dok (tillämpad psykologi) har högsta nyttjandegraden: 4,06. Bestånd 541 vol, lån 2200. Utgivningen är mycket stor på denna avdelning och intresset likaså.

Doa (metodik) har en förvånande hög nyttjandegrad: 4,0. Avdelningen är mycket liten och består endast av 9 volymer. Mest litteratur om olika sorts tester. Utgivningen är minimal och svår att komplettera.

Dofa (barn- och ungdomspsykologi) har en förvånande låg nyttjandegrad – 1,63. Denna avdelning behöver ses över; gallras och förnyas.

Dg (etik) har också en relativt låg nyttjandegrad på 1,37. Utgivningen är relativt stor och möjligen kan inköpen styras mer på efterfrågan.

• barn

Bestånd:	48
Utlån:	108
Utnyttjandegrad:	2,25

Avd. E: Uppfostran och undervisning

• vuxen

Bestånd:	1232
Lån:	2134
Utnyttjandegrad:	1,73

Vår känsla för avdelning *E* som helhet är att den utnyttjas av universitetsstudenter och andra studerande samt ett fåtal lärare. Några underavdelningar, t.ex *Eaa*, *Eh*, *Eu* nyttjas även av intresserad allmänhet.

Eh (uppfostran i hemmiljö) sticker ut med en nyttjandegrad på 6,55! Avdelningen består av 9 volymer som lånats 59 gånger under 2002.

Eab (pedagogisk metodik) har en nyttjandegrad på 1,56 och ett bestånd på 525 volymer. Avdelningen behöver ses över; gallring och förnyelse. Här bör vi i större utstäckning köpa in på efterfrågan. Eventuellt samarbete med Luleå Tekniska Universitet.

Eu (elever med särskilda behov), 2,23 och ***Eaa (pedagogisk psykologi)***, 2,58, håller en acceptabel nivå, men föråldrad litteratur bör gallras.

Em-c (undervisningsväsendet i Sverige) har en låg nyttjandegrad på 0,95. Avdelningen bör ses över.

• barn

Bestånd:	59
Utlån:	44
Utnyttjandegrad:	0,75

Avd F : språkvetenskap

• vuxen

Bestånd:	1743
Utlån:	2546
Utnyttjandegrad:	1,46

66% av medierna- rent F- på öppen hylla är äldre än 11 år.
Nyttjandegrad för ordböcker/lexikon är 2,11.

Referensavdelningen är omfattande - 505 ex. Ett stort flertal av titlarna har inte karaktären av referensverk.

Antalet ordböcker/ lexikon tex – 57 ex- avd. Fe, 25 ex avd Ff. kan reduceras och nyttjandegraden öka om valda ex. överförs till öppen hylla.

Lexikon bör i största möjliga mån kunna lånas.

Ett aktuellt, omfattande lexikon för varje språk är i princip tillräckligt för referensavdelningen.

Skönlitteratur-lätilläst/bearbetad plac F* föreslår vi placeras i anslutning till resp. språks skönlitteratur. Fe/He.....

Fct

Utnyttjandegraden totalt är låg (0,69) men för kurspaket inköpta de senaste fem åren 5,0.

Gamla språkkurser från 70-talet och tidigare bör gallras och successivt ersättas av material på CD och CD-ROM.

Behovet är stort av svensk grammatik på andra språk:

På tex ryska, arabiska och thailändska är utlåningsfrekvensen mycket hög.

Beståndet bör förnyas och kompletteras.

Utnyttjandegraden för skönlitteratur på andra språk ger viss vägledning i inköps/urvalsarbetet men behovet förändras och är till stor del avhängigt av från vilka språkgrupper de kommer, som flyttar till eller söker asyl i Norrbotten.

Ur Länsbibliotekets verksamhetsplan:

Resultatmål: Svara för kommunbibliotekens behov av litteratur på i första hand arabiska, finska och spanska. Men också till stora delar kunna möta efterfrågan på litteratur på ryska, thai, persiska och serbokroatiska.

Hålla hög beredskap för att kunna möta kommunernas behov av litteratur och andra stödjande åtgärder vid en eventuell ökning av inflyttningen av flyktingar och invandrare till länet.

Tillhandahålla mindre bestånd av litteratur på ett stort antal språk. För närvarande har Luleå folkbibliotek/Norrbottens länsbibliotek litteratur på ett 60 tal språk, av dessa har ett 20 tal fler än 100 titlar.

		Hk		Hma		Hsg
bestånd	716	254		450		
utlån	443	495		218		
utnyttjandegrad		0,62		0,95		0,48

• barn

Bestånd:	84
Utlån:	75
Utnyttjandegrad:	0,89

G: litteraturvetenskap

• vuxen

Bestånd:	2 446
Utlån:	1 942
Utnyttjandegrad:	0,79

Anmärkningsvärt är att **beståndet i magasinet** (2519) är **större** än beståndet på öppen hylla. Utnyttjandegraden i magasinet är 0,11.

De flesta exemplar som lånas ut är 11 år eller äldre...kanske beroende på att det är här vårt bestånd är störst och många grundläggande standardverk står sig genom åren. Litteraturhistoria är alltid litteraturhistoria. Störst utnyttjandegrad har dock de allra nyaste böckerna, 1-2 år gamla.

Referensavdelningen innehåller ett stort G-bestånd (1091).

G är en avdelning där vi genom åren har haft en mycket hög ambitionsnivå, och också köpt in mycket mer än vad som lånas och efterfrågas av våra låntagare.

Mycket har hänt under de senaste 10-15 åren och mycket material om författare och litteratur finns nu tillgängligt på nätet. Det borde också kunna avspeglats i den fortsatta planeringen av beståndet på avdelningen.

Avdelningen innehåller såväl grundläggande som mer avancerade verk.

Avdelningen nyttjas främst av studerande på olika nivåer... gymnasiet, KomVux, universitetet. Vad det gäller kurslitteratur så köper vi framför allt det som kan vara mer allmänt, populärt hållet och av intresse för allmänheten. Allt mer köps nu på efterfrågan.

Sällan efterfrågad, avancerad, vetenskaplig samt smal litteratur lånas in från andra bibliotek.

Frågan är hur vårt ansvar är för kurslitteraturen på universitetsnivå? Vad kan vi hänvisa till universitetsbiblioteket för? Vad är vårt ansvar?

Hur ser vårt ansvar ut för gymnasieeleverna? Vad kan vi hänvisa till gymnasiebiblioteket för?

På avdelning G, med underavdelningar, är det mycket trångt. Det ger ett mycket tungt intryck! Mycket förefaller orört och oläst. Det finns också en hel del dubletter och tripletter. En hel del är gammalt och ofräscht.

Såväl öppen hylla som magasin bör få en genomgående ordentlig översyn och gallring. Vad ska magasinet innehålla?

Referensavdelningen bör också gås igenom och reduceras betydligt. Vad ska referensavdelningen på G innehålla?

Antalet böcker som köpts in under 2002 och antalet böcker som gallrats under 2002, sammanfaller stort sett.

- **barn**

Bestånd:	77
Utlån:	56
Utnyttjandegrad:	0,72

5 gånger fler böcker gallrade än köpta under 2002.

Det är inte mycket som vänder sig direkt till barn.

Plockar man konsekvent ut allt som inte vänder sig till barn, och allt som handlar om barnlitteratur men egentligen riktar sig till vuxna blir avdelningen inte stor.

Det ges inte ut mycket för barn i bokform på denna avdelning heller. Däremot kan man hitta en hel del om litteratur och författare för barn på nätet. Speciellt vad det gäller nya författare och ny litteratur. Alla biografier placeras separat och tillsammans.

Avd I: konst, musik, teater och film

• vuxen

Bestånd: 3632

Lån: 4277

Utnyttjandegrad: 1,17

Avdelningen totalt har en mycket låg nyttjandegrad och en väldigt hög ålder. Men böckerna på den är avdelningen är till innehållet i stort sett tidlösa, därför är det svårt att gallra annat än dubletter, utslitna ex. Nya konstformer uppstår utan att de gamla förgår. Dessutom är 3 av underavdelningarna s.k. z-avdelningar, biografier över konstnärer, musiker, kompositörer, skådespelare, regissörer etc., också svårgallrat, möjligen magasineringsbart.

De underavdelningar som används flitigast är

le – (Målarkonst) 2,6

lg – (Teckningskonst) 3,2

lhh – (Inredning) 2,1

lhk – (Dräkthistoria) 2,4

En ordentlig genomgång av hela avd. I är ändå nödvändig, trots ovan formulerade problem.

• barn

Bestånd: 227

Utlån: 263

Utnyttjandegrad: 1,15

Lika många gallrade som köpta. Ig är den underavdelning som har högst utnyttjandegrad 4,2. 69 böcker äldre än 11 år

Avd J: arkeologi

• vuxen

Bestånd:	256
Lån:	302
Utnyttjandegrad:	1,64

En liten avdelning med generellt sett låg nyttjandegrad. Beståndet är gammalt och slitet och bör successivt förnyas, 54% är äldre än 11 år och endast 5% nyare än 2 år. Dock är utgivningen av populärvetenskaplig arkeologilitteratur liten, ofta är litteraturen väldigt speciell och riktar sig till fackfolk.

Jq, amerikansk arkeologi, nästan uteslutande Maya, Inka och Aztekernas kulturhistoria, är den underavdelning som har det högsta nyttjandegraden, 3,5, medan Jc, svensk arkeologi, som är den största med 104 exemplar, lånas minst på hela avdelningen med blygsamma 0,65.

Av de 256 exemplaren har drygt 30% stått still under 2002.

• barn

Bestånd:	50
Utlån:	82
Utnyttjandegrad:	1,64

Avd K: historia

• vuxen

Bestånd:	2782
Lån:	4023
Utnyttjandegrad:	1,45

Trots att det handlar om historia, så lånas det få äldre böcker. Det kan bero på att den äldre, akademiska historieskrivningen ersatts av forskare som skriver både fängslande och med vetenskaplig kvalitet. Mest markant är detta på avd. K.54, andra världskrigets historia, där böckerna som är 1-2 år har en nyttjandegrad på 4,93, medan de som är äldre än 11 år ligger på 1,71.

Kc, svensk historia, är en stor underavdelning, med en stor andel gamla böcker, 56% är äldre än 11 år och nyttjandegraden ligger på 0,89. Här behövs en större gallringsinsats, dock med viss försiktighet vad gäller översiktsverk. Nästan identiska är förhållandena på avd. Kc.4, svensk historia 1520-1905; stor andel gamla böcker med låga nyttjandetal. Även här behövs en större gallring.

Lite överraskande är att avdelningen Kt, allmän kulturhistoria, nyttjas så lite. Nyttjandegraden ligger på 0,83. Här spelar dock åldern ingen roll. Kanske är det ett lokalmässigt problem.

Som en parentes kan nämnas att nyttjandegraden för magasinböckerna var 0,2, trots en stor gallring för ca 3 år sedan.

Vi har ett stort antal dubletter på avdelningen. I många fall behövs inte dessa. En översyn skall göras.

Vi kommer i framtiden att prioritera populärvetenskap av hög kvalitet.

• barn

Bestånd:	315
Utlån:	664
Utnyttjandegrad:	2,11
Förvärv:	28
Gallring:	24

Avd L: genealogi

• vuxen

Bestånd:	3 184
Utlån:	2 831
Utnyttjandegrad:	0,88

Beståndet i magasinet är stort (2093). Utnyttjandegraden där är 0,14. Visserligen är släktforskning, personhistoria, biografier och memoarer inte sådant som direkt blir föråldrat men allt är kanske inte av intresse i evinnerliga tider. Allt kanske inte behöver sparas.

Lz är den absolut största underavdelningen, och det är också där utlåningen är störst. Det är trångt på hyllorna, och en del titlar finns i två eller flera exemplar. Här behövs en ordentlig genomgång och gallring.

Något mindre än hälften av beståndet är 11 år eller äldre. De nyaste böckerna, 1-2 år gamla, har högst nyttjandegrad 3,63... sedan sjunker nyttjandegraden med åldern på böckerna till 0,98 för de böcker som är 11 år och äldre.

Referensavdelningen innehåller ett relativt stort L-bestånd (608), de flesta på avd Lm (335).

Fler böcker har köpts in än vad som har gallrats under 2002.

• barn

Bestånd:	142
Utlån:	125
Utnyttjandegrad:	0,88

2 böcker inköpta under 2002. Ingen gallrad.

Utgivningen är inte stor. Största delen av beståndet är biografier. Här finns det en efterfrågan framför allt från barn som forskar om olika kända personer genom tiderna.

Avd M: Etnografi, socialantropologi och etnologi

• vuxen

Bestånd:	629	
Utlån:	929	
Utnyttjandegrad:	M	1,48
	Mcs	1,88 (1-5 år 3,55)

39,4% av beståndet är 11 år eller äldre. 6,3 % av böckerna (vux, öppen hylla) är ej utlånade de senaste 4 åren.

M är en "historisk" avdelning - böcker åldras inte så snabbt som på många andra avdelningar, varför man inte har ett lika "akut" gallringsbehov. Avdelningen är ganska liten och utgivningen ganska konstant år från år.

Inom avdelningen har med åren de "klassiska" etnologiböckerna – undersökningar och skildringar av livet i det gamla bondesamhället – fått sällskap av moderna undersökningar av folkliv och folkkultur i dagens samhälle.

Inköpsprinciper: Vi bör prioritera populärvetenskap av hög kvalitet. Vi har naturligtvis bevakningsansvar både för regionen och för samiskt material. Trots att underavdelningen Mcs – samisk etnologi – alltså bör innehålla många äldre böcker har den högre nyttjandegrad än resten av M-avdelningen. Även övrig norrländsk etnologi bör bevakas.

Gallringsprinciper: Böcker äldre än 10 år, ej lånade de senaste 4 åren gallras.

Undantag: Samisk etnologi och böcker av lokalt/regionalt intresse.

Övrig norrländsk etnologi.

Böcker av stort kulturhistoriskt eller vetenskapligt intresse.

Böcker som kan behövas för referensarbete.

• barn

Bestånd:	213
Utlån:	139
Utnyttjandegrad:	1,53

Gallringsprinciper: Gallras normalt efter 5 år

Reseskildringar:

Reseskildringar har längre livslängd än rena resehandböcker, men här märker man också ett snabbt "åldrande" i statistiken.

Gallringsprinciper: Böcker äldre än 10 år, ej lånade de senaste 4 åren gallras.

Undantag: Reseskildringar av kulturhistoriskt eller vetenskapligt intresse, exempelvis böcker av Fredrika Bremer, Linné eller Lawrence Durrell m fl. Böcker som kan behövas för referensarbete.

"Upptäckter", "äventyr" mm.

Genren är mindre än man kanske skulle tro och visar ett oregelbundet mönster över nyttjandegrad.

Gallringsprinciper: Böcker äldre än 10 år, ej lånade de senaste 4 åren gallras.

Undantag: Böcker av kulturhistoriskt eller vetenskapligt intresse, exempelvis de stora geografiska upptäckterna. Böcker som kan behövas för referensarbete.

Reportage, fakta

En genre som det är viktigt att slå vakt om. Böckerna har en hyfsad livslängd i statistiken, vilken troligen beror på att de ofta används i studier. Dock åldras fakta fort och reportage av dagsaktuell karaktär behöver inte sparas så länge.

Gallringsprinciper: Böcker äldre än 10 år, ej lånade de senaste 4 åren gallras.

Undantag: Klassiska reportage av historiskt eller vetenskapligt intresse. Böcker som kan behövas för referensarbete.

Lokalhistoria

Norrbottnisk lokalhistoria har en ganska låg nyttjandegrad, troligen beroende på att det finns många ex. av varje. Här har vi en bevarandefunktion, böcker ska bevaras för all framtid.

Inköpsprinciper: Böcker om vår kommun: 2 ex öppen hylla, 1 ex Norrb. Övriga länet: 1 ex öppen hylla, 1 ex Norrb.

Vi bör även bevaka övrig norrländsk lokalhistoria, särskilt Västerbottens län.

Övrig lokalhistoria utnyttjas lite, nästan inte alls när den börjar bli gammal. Så kan t ex noteras att serien "Sällsamheter i (olika landskap)" från 80-talet knappt har lånats alls på flera år. Vi bör vara restriktiva vid inköp.

Gallringsprinciper: Böcker om länets historia sparas efter 10 år i två ex., ett i öppen hylla, ett i Norrb. samling. Övriga exemplar gallras. **Övrig lokalhistoria:** Böcker äldre än 10 år, ej lånade de senaste 4 åren gallras.

Undantag: Böcker med hög lånefrekvens. Klassiska skildrare av länet, exempelvis Linné, Laestadius, Acerbi, Eyvind Johnson m fl. Klassiska skildringar av andra landsändar. Böcker av stort kulturhistoriskt eller vetenskapligt intresse. Böcker som kan behövas för referensarbete.

• barn:

Bestånd:	307
Utlån:	468
Utnyttjandegrad:	1,52

Avd O: samhälls- och rättsvetenskap

• vuxen

Bestånd:	4446
Lån:	4533
Utnyttjandegrad:	1,01

En av bibliotekets största fackavdelningar. Ämnet är vittomspännande och den låga nyttjandegraden kanske kan förklaras med en vilja att hålla beståndet balanserat. Här har biblioteken av hävd värnat om att ha en bredd vad gäller politiska åskådningar etc. Vi bör respektera demokratiaspekten och medborgarnas möjlighet att ta del av politiska och andra frågor. Även framgent är det viktigt att hålla ett allsidigt bestånd, men avdelningen behöver ses över för att gallra inaktuellt material. En låg nyttjandegrad accepteras på denna avdelning.

Oe* (juridik) är extra viktig att hålla aktuell. Kontakter bör tas med t.ex kommunjuristen för råd inför gallring.

Oeak (familje- och arvsrätt) är den underavdelning som nyttjas mest. Nyttjandegraden är 2,98 på ett bestånd av 51 volymer.

Ohj (könsrollsfrågor) har en tämligen låg nyttjandegrad, 1,77, vilket till en del kan förklaras med att det finns ett specialbibliotek, Kvinnobiblioteket, i kommunen.

Op (framtidsstudier) har en hög ålder på beståndet (79% över 6 år) och en låg utgivning. Avdelningen bör ses över.

Exponeringsmöjligheter i anslutning till avdelningen saknas för närvarande.

• barn

Bestånd:	123
Utlån:	82
Utnyttjandegrad:	0,67

Avd P: teknik, industri och kommunikationer

• vuxen

Bestånd: 2801

Lån: 4510

Utnyttjandegrad: 1,6

Avdelningen har ett varierande innehåll med många böcker av hobbykaraktär.

P.08 (energiförsörjning) har en låg nyttjandegrad på 0,82. Beståndet är gammalt och bör förnyas. 88,5% är över 6 år.

Pc –Pcj(elektroteknik och elektrisk industri) har också låg nyttjandegrad. Åldern kan ha betydelse. (Litteratur över 6 år: Pc 92%, Pci 94%, Pcj 81%) Tidskrifter kompletteras. Avdelningen bör förnyas och gallras.

Pu (datorer och databehandling) med underavdelningar har en högre utnyttjandegrad än avd. P i sin helhet. **Pub (datorer och datasystem)** har 4,57 och **Pucb (Internet)** 4,88. Efterfrågan är stor och utbudet rikligt. Innehållet i dessa böcker är i stor mån "färskvara". Tidigare har dessa böcker förvarats i magasin p.g.a. stöldrisk och fortfarande finns en stor del kvar där. Även dessa något äldre böcker lånas i stor utsträckning. Böcker om dataprogram kan i stor utsträckning köpas in på efterfrågan.

Prc* (fartyg och sjöfart) är en förhållandevis stor underavdelning. Eftersom Luleå är en kuststad har böcker med maritim anknytning prioriterats. Då båtintresset i kommunen fortfarande är stort och staden gärna profilerar sig som sjöstad i olika sammanhang bör denna avdelning även fortsättningsvis vara välutrustad trots den något låga nyttjandegraden. Böcker om Norrlandskusten och allmogebåtar prioriteras.

• barn

Bestånd: 416

Utlån: 816

Utnyttjandegrad: 1,96

Avd Q: ekonomi och näringsväsen

• vuxen

Bestånd: 4215

Lån: 9876

Utnyttjandegrad: 2,34

Överlag ett gammalt bokbestånd, på avd Qa, Qb är 50-75 % 6 år eller äldre. Nyttjandetalen är låga, 0,2 till som högst 2,0 på Qba (Företagsledning, företagsorganisation). Den underavdelningen är också den som vi köpt flest böcker till på Qa-Qb och som kommer på 5 plats på hela avd Q vad beträffar nyförvärv 2002 (14 titlar).

Denna del av Q måste ses över och i först och främst gallra bort gammalt, inaktuellt.

Avd Qc* ger en nyttjandegrad på 3,0, med topp på Qcae (Bakning), 5,0. Böckerna är gamla, men innehållet i många står sig väl, trots ålder. På Qcab finns matlagningsböcker, skrivna för personer med olika medicinska problem, tarmsjukdomar, allergier, diabetes etc. Det är viktigt att hålla koll på tillförlitligheten hos dessa, nya rön etc.

Qcb – (Hemindredning) är en populär avdelning. Rätt så nya böcker, nyttjandegrad 5,0.

Avd Qdf* har en nyttjandegrad på 4,9 varav hästar 4,8 och hundar/katter 6,1. Även här är böckerna gamla och slitna, det finns säkert också böcker med inkorrekta råd.

Qe* lånas flitigt, 3,6.

Eftersom avdelningen innehåller så många olika ämnen, går det inte att ta något slags gemensamt grepp om den, utan det får bli delsignum för delsignum. Qa*, Qb* etc., men med avsikten att få bort en hel del gammalt, som nu skymmer sikten, ur hyllorna.

• barn

Bestånd: 505

Utlån: 1 405

Utnyttjandegrad: 2,78

Böcker om husdjur är mest utlånat, vilket kanske inte är helt oväntat, med utnyttjandegrad kring 5,5. 58 gallrade böcker, 16 nyinköpta under 2002. Halva beståndet är äldre än 11 år, ytterligare 140 böcker är 6-10 år gamla.

Avd R: idrott, lek och spel

• vuxen

Bestånd:	895
Lån:	1880
Utnyttjandegrad:	2,12

Böcker på denna avdelning = populärlitteratur, köps för allmänheten i kommunen. Det är en avdelning, som inte bör växa. Här kan principen en bok in, en bok ut, gälla. Årsböcker ska sparas i (öppna) magasin. Böcker som behandlar teknik, utrustning, regler etc. bör i undantagsfall tillåtas bli 10 år gamla. Vi ska inte ha kvar gamla böcker på hyllan bara för att "det finns inget annat". Vi har ett bra tidskriftsbestånd att hänvisa till och vi ska ta/ha kontakt med olika specialförbund för att försöka få tag på nya giltiga instruktions/regelböcker. Viktigt också att renodla barn/vuxenavdelningarna.

Ra – gymnastik. Högt nyckeltal, kommer mycket nytt, bör vi satsa på.

Rbe – djursport. Högt nyckeltal, tjejsporter, bör satsas på.

Rbd – båtsport. Mycket gammalt material, men här finns också böcker av "jorden-runt-äventyrskaraktär", som kan få ha en högre ålder.

Rbg – vintersport. Även här mycket gammalt material, där vi bör gallra bort en hel del och köpa nytt när det erbjuds.

Rbi – kampsport. De flesta böckerna i magasin (placerade där p.g.a. stöldbegär), bör plockas upp.

Rc – dans. Det har börjat komma nya instruktionsböcker, som vi köper, men även äldre böcker kan stå kvar.

Rd – spel och tidsfördriv. Bra nyckeltal, gamla böcker. På denna avdelning kan böcker tillåtas vara äldre, frågesportsböcker ska dock kollas. Frågorna känns ibland något förlegade. Tyvärr är inte nytugivningen särskilt stor, gäller definitivt schackböcker.

Rbz – kan köpas mer på efterfrågan.

• barn

Bestånd:	449
Utlån:	1 037
Utnyttjandegrad:	2,30

69 gallrade 18 nyförvärv 2002. 116 böcker äldre än 11 år, dessutom 100 som är 6-8 år gamla.

Avd S: Militärväsen

• Vuxen

Bestånd:	196
Utlån:	350
Nyttjandegrad:	1,76

På vuxenavdelningen är 51,3% av böckerna 11 år eller äldre. 10,6 av böckerna (vux, öppen hylla) är ej utlånade de senaste 4 åren.

Avdelningen är liten; på vuxenavdelningen lokaliserades 7 böcker år 2003. Den höga nyttjandegraden på barnavdelningen beror på att beståndet är väldigt litet.

En stor del av böckerna på vuxenavdelningen är av (lokal)historisk karaktär; regementshistoriker etc.

Gallringsprinciper: Böcker äldre än 10 år, ej lånade de senaste 4 åren gallras.

Undantag: Böcker av historiskt eller vetenskapligt intresse.
Böcker som kan behövas för referensarbete.

• barn

Bestånd:	8
Utlån:	44
Utnyttjandegrad:	5,5

Avd T: matematik

• vuxen

Bestånd:	124
Lån:	322
Utnyttjandegrad:	2,59

Liten avdelning där algebra - *Tc* (nyttj.grad 4,0) och geometri – *Te* är underdimensionerade.

Stor efterfrågan på läroböcker. Vilket ansvar bör vi som folkbibliotek ha vad gäller t.ex komvuxstuderande?

• barn

Bestånd:	29
Utlån:	79
Utnyttjandegrad:	2,72

Avd U: naturvetenskap

• vuxen

Bestånd: 1634
Utlån: 1985
Utnyttjandegrad: 1,21

Ua Bestånd: 110
Utlån: 239
Utnyttjandegrad: 2,17

44 % av beståndet är äldre än 11 år. Utnyttjandegrad 0,81

79 böcker i mag. Dessa har aldrig varit utlånade under 2002.

Utnyttjandegraden för böcker inköpta de senaste 5 åren är 5,18.

Ständigt pågående intensiv forskning och därmed förändringar inom detta ämnesområde kräver ett aktuellt, kontinuerligt förnyat mediebestånd- regelbunden översyn och gallring samt noggranna övervägande när det gäller magasinering.

Denna avdelnings placering i lokalen försvårar tillgängligheten.

Placering, exponering, skyltning och logik är en viktig förutsättning.

Detta gäller alla avdelningar.

Ucc Bestånd: 54 (mag 34)
Utlån: 113 (" 6)
Utnyttjandegrad: 2,09 (" 0,18)

34 % är äldre än 11 år. Utnyttjandegrad 1,2.

Utnyttjandegraden för böcker inköpta de senaste 5 åren är 3,8.

Principen när det gäller aktualitet kan jämföras med skrivningen ovan för Ua

Uf Bestånd: 162
Utlån: 123
Utnyttjandegrad: 0,9

74 % är äldre än 11 år.

Avdelningen har en jämförelsevis stor "säsongskänslighet"-

Kan detta förklara den låga utnyttjandegraden.?

Det faktum att så hög procent är äldre böcker- vad betyder det för attraktionen.?

Böcker som placeras i mag. har ytterst låg utnyttjande grad (0,02)

Beståndet måste ses över och "fräschas upp"

Ugg Bestånd: 103 (mag 130)
Utlåning: 92
Utnyttjandegrad: 0,9

71% av beståndet är äldre än 11 år.

Från magasinet har 16 böcker lånats under de senaste 4 åren.

De senaste 5 åren har 13 titlar inköpts.

Beståndet måste ses över och "fräschas upp"

Uh Bestånd: 286 (mag 211)
Utlån: 325 (" 8)
Utnyttjandegrad: 1,4 (" 0,04)

I samband med översynen av denna avdelning har som sakkunniga Miljöinspektörerna vid kommunens Miljökontor konsulterats.

Aktualitetskravet är högt också för litteratur inom detta ämne.

Det kunskaps/informationsutbyte vi har med miljöinspektörerna är värdefullt för uppbyggnad av beståndet.

Detta gäller också andra ämnen inom avdelning **U**.

Samarbetet fortsätter.

Mediebeståndet inom naturvetenskapliga ämnen behöver kompletteras också med översiktliga verk av lärobokskaraktär.

• barn

Bestånd: 1 064

Utlån: 2 097

Nyttjandegrad: 1,97

Avd V: medicin

• vuxen

Bestånd:	1995
Utlån:	5226
Utnyttjandegrad:	2,62

På denna avdelning är det generellt sett viktigt att hålla ett aktuellt bestånd. 61,7% av beståndet är 6 år eller äldre, en siffra som är något för hög.

Nyttjandegraden varierar starkt mellan olika underavdelningar. Högst ligger: **Vb (anatomi)** har en nyttjandegrad på 5,64 och ett bestånd av 25 ex. Avd. är underdimensionerad utifrån det behov som tycks finnas. Utgivningen är dock inte så stor, men dubletter kan köpas in.

Vm (terapi metoder). Nyttjandegrad: 4,77. Ett ökat intresse för alternativa behandlingsmetoder och New Age slår igenom på denna underavd. Biblioteken har av hävd intagit en försiktig hållning till inköp av denna typ av litteratur även om inköpen ökat de senaste åren. En viss försiktighet vid inköp tror vi fortfarande på för att i stället köpa fler exemplar av särskilt efterfrågade titlar.

Vd (farmakologi) är en relativt liten underavd med 46 ex. och en nyttjandegrad på 0,93.

56,5 % av beståndet är 6 år eller äldre. På avd. är det mycket viktigt att beståndet inte är för gammalt, undantaget böcker om läkeväxter. Avd. ses över och gallras.

Ve (allmän medicin) är den näst största underavd. med ett bestånd av 425 ex. och nyttjandegrad på 1,96. Här hamnar många olika sjukdomar varför vi tror att en uppbyggnad i fler underavd. skulle underlätta för våra besökare. Aktualiteten i beståndet är viktigt och eftersom 64 % av beståndet är 6 år eller äldre bör avd. ses över och gallras.

Vnd (sexologi) har en nyttjandegrad på 0,93, en för avdelningen mycket låg siffra. Till en del kan denna låga siffra förklaras med att böckerna ofta läses i biblioteket. 71,7 % av beståndet är 6 år eller äldre. Avdelningen ses över för gallring.

Avd. Vp (hälso- och sjukvård) och **Vpd (sjukvårdspersonal)** har ett bestånd som i stor utsträckning riktar sig till studerande på olika typer av vårdutbildningar och många titlar har köpts in efter upprepade fjärrlåneförfrågningar. Efterfrågan styr en hel del av inköpen, men frågan infinner sig återigen: hur stort ansvar ska folkbiblioteket ta vad gäller kurslitteratur?

• barn

Bestånd:	162
Utlån:	261
Utnyttjandegrad:	1,61

Avd X: musikalier

• vuxen

Bestånd:	991
Lån:	1815
Utnyttjandegrad:	1,83

Inköp till denna avdelning bör till stor del göras på efterfrågan. Utgivningen är stor och blandad, vi har ingen möjlighet att köpa in mer än en liten del av den utgivningen. Öppen hylla-beståndet bör inte öka, däremot kanske magasinsbeståndet måste tillåtas växa.

Xa–XI – här bör vi hellre satsa på övningar/instrument än på spec. kompositörer ("bara för att ha något").

Xp – (Körsång) bör vi bevaka lite extra. Det finns ett stort och livligt intresse för körsång i Luleå.

Xq* – (Visor) ska vi bevara de klassiska samlingarna, beståndet i övrigt ska hållas snyggt, magasinera om slitet.

Xo, Xr, Xs – satsa på samlingar, sparsamt inköp.

Xu–Xv – (Folkmusik) bevaka nya trender, musikinstrument.

Xx* - köpa "säkra" kort, samlingsalbum

• barn

Bestånd:	317
Utlån:	278
Utnyttjandegrad:	0,78

Hälften av böckerna äldre än 11 år. Dessutom är 90 böcker 6-10 år gamla.

Hc/Hce: Skönlitteratur

• vuxen

Bestånd:	15 353
Utlån:	45 695
Utnyttjandegrad:	2,97
Utnyttjandegrad inkl magasinlån:	1,27

Mest utlånat är, inte förvånansvärt, deckare/thrillers (utnyttjandegrad 6,51) och fantasy (utnyttjandegrad 5,69). Separerar man deckare/thrillers och fantasy från det övriga beståndet blir alltså utnyttjandegraden för det övriga betydligt lägre.

Ungefär en fjärdedel av beståndet är 11 år eller äldre. Det är dock de allra nyaste böckerna, 1- 2 år gamla som har högst utnyttjandegrad 6,84, de 3-5 år gamla har en utnyttjandegrad på 5,24 medan de som är 11 år eller äldre har en utnyttjandegrad på 1,58.

Kan man av det dra slutsatsen att vi köper för lite av den nya skönlitteraturen och har kvar för mycket gammalt?

Anmärkningsvärt är att beståndet i magasinet (21 380) är **betydligt större** än beståndet på öppen hylla.

Dubbelt så många böcker har köpts in jämfört med vad som har gallrats under 2002. Enligt framtagna nyckeltal bör vi skapa en förändring av vårt bokbestånd. Av ett bestånd på ca 15000 titlar utlånas dessa totalt ca 45000 ggr. Nyckeltalet ligger kring 2,9 vilket inte är dåligt!

Men separerar man deckare och fantasy från det totala beståndet blir nyckeltalen betydligt lägre.

Vi har dessutom ett stort magasin på ca 21000 böcker.

Vi har under årens lopp gjort många dubbla inköp, ofta ett exemplar öppen hylla och ett magasin då ekonomin var bättre och den "litterära ambitionen" var hög.

Vi hade förr en regel som sa att svensk skönlitteratur kunde magasineras upp till 5 ex och översatt litteratur upp till 3 ex i magasin per titel.

Vårt spørsmål är därför i dag.

Vilken servicenivå skall vi ha?

Skall alltid sista exemplaret av en titel sparas? Även om författaren är okänd och "aldrig" lånats. Senaste utlåningslåningsdatum 5 år annars magasinering eller kanske 3 år på öppen hylla?

Hur smutsiga böcker, alltså utvändigt, skall vi ha?

Köpa in nya fräscha ex och gallra de fula!

Det skall givetvis finnas ett varierat utbud på de öppna hyllorna.

Snygga böcker! Det är andra tider nu, folk vill låna rena snygga böcker!

Fortfarande trångt i hyllorna, överskådligheten är bristfällig.

Köpa fler ex direkt av efterfrågad litteratur och gallra dessa efter hand när de blir fula, nötta och inte efterfrågas längre.

Har vi som länsbibliotek ett större ansvar för att smala titlar finns även när det gäller skön?

Filialernas behov?

Möta efterfrågan från studerande på universitetet som läser typ; litteratur historia och efterfrågar skönlitterära författare (10 – 15 ex av en speciell titel!)?

Gymnasieskolans behov?

Komvux?

Alltså många frågor att ta ställning till.

Men, som sagt det är andra tider idag!

Kulturrådsböckerna täcker ju också en del av det smala behovet många gånger!

Finns 5 reservationer på en titel blir det automatiskt inköp av ett exemplar till.

Finns 3 personalreservationer på en titel blir det automatiskt ett läsgodis också.

Hc/Hce.03: poesi

Bestånd: 1759

Utlån: 1463

Nyttjandegrad: 0,83

Poesiavdelningen öppen hylla plus magasin är nog en av de mest välsorterade i landet, finns en tradition ända tillbaka till Olga Bardhs tid när det gäller inköp av poesi, så bör det också vara, vi har ju Lindegrenpriset, landets största poesipris! Våra planer i grupp I är därför att vi flyttar fram poesin där skönlitteraturen slutar så att den blir mer exponerad!

Tyvärr gör trångboddheten att mycket poesi hamnar i magasin (beståndet i magasinet är dubbelt så stort...3720... som beståndet på öppen hylla och böckerna blir på så sätt inte upptäckta i den utsträckning som de borde.

Hc/Hce.02: dramatik

Bestånd: 380

Utlån: 296

Nyttjandegrad: 0,77

När det gäller avdelningen dramatik så har vi ett väl varierat utbud och skall så också ha, då vi i Luleå har en teaterhögskola med många intresserade elever. Vad man kan konstatera är att den mera socialrealistiska teatern inte efterfrågas längre, typ Roland Jansons Muggen och bänken. Det är mera det introverta som avhandlas och relationsdramer mellan människor. Shakespeares dramatik är fortfarande den mest lästa!!!

Beståndet i magasinet är närapå dubbelt så stort ...735...som på öppen hylla.

• barn

Flera översyner och gallringar har gjorts, framför allt bland skönlitteraturen, under den senaste 5årsperioden. Vad det gäller åtskilliga titlar har bestånden halverats och mer därtill. Fortfarande återstår dock en omfattande översyn där man slutgiltigt tar ställning till hur mycket av det äldre som ska bevaras.

I regel försöker vi se till att max 2 ex av varje titel finns uppe på öppen hylla. Övrigt finns nere i FD/barnmag, och fylls på med vid behov. Det innebär att en stor del av beståndet som egentligen står i öppen hylla är placerat nere i FD/barnmagasin mer eller mindre tillfälligt, då det är alldeles för trångt på barnavdelningen. Bokbeståndet på barnavdelningen ska vara fräscht, helt och rent. Rivna, trasiga, solkiga ex gallras och ersätts med nya ex i den mån det går. Slitaget är mycket stort, speciellt på böcker för de mindre barnen. Stor vikt lägges vid den konstnärliga kvaliteten vid urval av medier, samtidigt som stor lyhörddhet bör beaktas för barns och ungdomars önskemål.

Barnmagasinet

Har under åren troligen byggts upp med principen sista ex:et sparas. Det innebär att ganska mycket har blivit sparat genom åren.

Vi föreslår, att vi gallrar hårt här och att i fortsättningen endast de särskilt värdefulla titlarna ... klassiker och norrländsk barnlitteratur exempelvis... sparas.

Äldre barnlitteratur t ex för forskning måste kunna fjärrlånas.

Hcf

Bestånd:	11 015
Utlån:	28 689
Utnyttjandegrad:	2,60

Beståndet av **pekböcker** är relativt stort, med många ex av de mest omtyckta titlarna. Slitaget är dock mycket stort och fordrar en kontinuerlig översyn och gallring. Kompletteringsköp bör ske fortlöpande.

Det är också viktigt att pekböckerna står i pekbokshöjd så att de små barnen själva kan bläddra bland böckerna och välja.

Bilderböckerna i bilderbokstrågen ska spegla en lockande bredd. Här ska finnas allt från klassiker till nyskapande, smalare bilderböcker i ett representativt urval. Även här är slitaget mycket stort, och ständig översyn och gallring nödvändig.

Kompletteringsköp bör ske fortlöpande, av gallrade utslitna ex, men också av mycket populära, ständigt efterfrågade titlar.

Bra, populära bilderböcker köps i många exemplar.

Nya bilderböcker köps in 4 gånger om året, efter bilderboksgruppens genomgångar som kompletterar sambindningsomdömena. A upp till 5 ex, B+ 3ex, B 2 ex och C 1 ex.

Hyllan för **Lättlästa böcker** innehåller både äldre och nyare läsa själv och lättlästa böcker i olika svårighetsnivåer. Utgivningen har här varit explosionsartad de senaste åren, med mängder av nya serier. Allt är inte bra!

Här köper vi främst böcker som håller hög kvalitet litterärt och innehållsmässigt. 1 ex köps in av de titlar som är bra, 2 ex av pärlorna.

Syftet är inte att stå för skolans behov av denna typ av böcker, utan att försöka lyfta fram det bästa som en orientering för föräldrar och pedagoger i första hand.

Många av titlarna (med mycket upprepningar, begreppsbildning, en enkelt ordförråd och ett ej alltför barnligt innehåll) här är också användbara för vuxeninvandrarundervisningen.

En ordentlig genomgång och gallring borde göras av de äldsta titlarna då de kanske inte känns så tidsenliga och fräscha.

Kapitel- och berättelseböckerna är allt från enkla böcker för egen läsning till mer krävande högläsning böcker och allåldersböcker. En fåtal tidigare titlar finns i upp till 25-30 ex, en del andra i 5-10 ex.

Även här är några titlar (med mycket upprepningar, begreppsbyggnad, en enkelt ordförråd och ett ej alltför barnsligt innehåll) användbara för vuxeninvandrarundervisningen. Exv Nilsson: Här kommer en liten gris och Lindgren: Sagan om den lilla farbrorn.

Nya böcker köps via sambindningen, 1 ex samt läsarb av det bästa och allt vi inte känner till, i princip. A-böcker kan man köpa 3 ex av direkt.

Kompletteringsköp görs av speciellt efterfrågade titlar och det bästa, lämpligtvis efter Bokprovningen eller urvalet av Årets bästa...5 reservationer på en titel innebär automatiskt inköp av ett ytterligare ex.

Ofta efterfrågade teman, exv hästar, kärlek, sport finns på separata hyllor blandat Hcf & Hcg.

Exponering och skyltning är viktig i syfte att underlätta för barnen själva att hitta lockande läsning.

Något mindre än hälften av beståndet är 11 år och äldre. De böcker som är 3-5 år gamla har högst utnyttjandegrad 5,61, tätt följt av de nyaste 1-2 år gamla böckerna som har utnyttjandegrad 5,27. Lägst utnyttjandegrad har de äldsta böckerna, 1,55.

En tiondel av Hcfbeståndet finns i barnmagasin. Utlånen av barnmagasinsbeståndet är mycket marginella.

Mer än dubbelt så många böcker gallrade än köpta under 2002. Det återstår dock mycket arbete med fortsatt gallring av framför allt äldre, inte längre tidsenlig litteratur.

Hcg

Bestånd:	5 603
Utlån:	7 595
Utnyttjandegrad:	1,35

En fjärdedel av beståndet finns i barnmagasin. Utlånen av barnmagasinsbeståndet är mycket marginella.

Mer än hälften av beståndet är 11 år eller äldre. Utnyttjandegraden på det är 0,90. Högst utnyttjandegrad 4,86 är det på böckerna som är 1-2 år gamla. Sedan sjunker utnyttjandegraden med åldern på beståndet.

Många klassiker och populära titlar finns i många exemplar. Extra populära titlar köper vi upp till 5 ex av direkt.

Utrymmet är mycket begränsat, och det är mycket trångt i hyllorna. Då barn i denna ålder frågar mycket efter genrer skulle det vara på sin plats att försöka göra en annan indelning efter genrer och kanske också mer blanda upp fack- och skön om t ex husdjur, vilda djur, hästar, sport, kärlek och känslor, magi, spänning, spökhistorier...

Lättlästa böcker är integrerade i det övriga beståndet.

Fyra gånger fler böcker är gallrade än inköpta under 2002. Det återstår dock mycket arbete med fortsatt gallring av framför allt äldre, inte längre tidsenlig litteratur.

uHc

Bestånd:	4 237
Utlån:	5 238
Nyttjandegrad:	1,23

Ungdomsböckerna är mycket inklämda i en tarm mellan barn- och vuxenavdelningen och det är förvånansvärt att man ändå hittar dit och lånar. Det är oerhört fullt i hyllorna, och det enda exponeringsutrymme som finns är ovanpå hyllorna samt i ett plexiglasställ på en hyllgavel.

Ungefär en sjundedel av beståndet finns i barnmagasin. Utlånen av barnmagasinsbeståndet är så gott som obefintliga. Tre gånger fler böcker är gallrade än inköpta under 2002. Det återstår dock mycket arbete med fortsatt gallring av framför allt äldre, inte längre tidsenlig litteratur.

Hci: serier

•vuxen

Bestånd:	509
Utlån:	661
Utnyttjandegrad:	1,29

Beståndet rymmer en hel del dubletter och en del som inte förefaller så mycket rört. Placeringen är inte bra, dels på en hylla dels i två bilderbokstråg...separerade från varandra. Det är också mycket trångt i trågen, svårt att bläddra och få en överblick.

• barn

Bestånd:	518
Utlån:	1 377
Utnyttjandegrad:	2,65

Beståndet rymmer en hel del dubletter. Placeringen på hyllor är inte bra. Det är mycket trångt, svårt att bläddra och få en överblick. Det är också alltid väldigt rörigt i dessa hyllor. Det rörs och plockas mycket bland serierna. De nyaste, 1-2 år gamla, lånas mest med en utnyttjandegrad på 5,14. Utnyttjandegraden sjunker med åldern på beståndet.

Utlåningsstatistiken vad det gäller serier kan vara lite missvisande, då man inte alltid lånar med sig serierna hem utan i stor utsträckning sitter i biblioteket och läser och bläddrar i serierna.

Fler serier är gallrade än inköpta under 2002. En ordentlig gallring och översyn bör göras. Det är tveksamt om det finns någon anledning att fortsättningsvis magasinera något på Hci.

• vuxen

Bestånd:	2546
Utlån:	4363
Utnyttjandegrad:	1,71

Fantasy är, inte förvånansvärt, det som lånas mest (utnyttjandegrad 4,62). Beståndet i magasinet är stort (1067), nästan hälften av beståndet på öppen hylla. Utnyttjandegraden där är 0,09.

Ungefär hälften av beståndet är 6 år eller äldre. Det är dock de nyaste, 1-2 år gamla, böckerna som har högsta nyttjandegraden 4,30. Sedan sjunker nyttjandegraden med ökande ålder på böckerna, från 3,08 på det som är 3-5 år till 1,13 på det som är 11 år och äldre.

Efterfrågan på engelsk skönlitteratur har ökat konstant de sista åren. Det gäller såväl lättläst som mer avancerad skönlitteratur.

Vad det gäller exv fantasy är utgivningen större på engelska och många läser lika gärna eller hellre på engelska då man inte vill vänta på översättningarna.

Mycket ges ut i pocket och då utlåningen är stor, blir slitaget på böckerna följaktligen mycket stort. Tjocka pocketböcker håller dessutom mycket dåligt.

Fortsättningsvis bör vi undvika att köpa pocket av dessa frekventa titlar där det är möjligt.

En del av beståndet ser mycket slitet och ofräscht ut. Det cirkulerar dock så gott som oavbrutet ändå.

Det är mycket trångt i hyllorna, möjligheterna till exponering är obefintliga.

En annan placering och mer utrymme för det engelska beståndet vore önskvärd.

Varför inte byta plats med det finska beståndet där utlåningen ständigt minskar?

En ordentlig översyn och gallring bör göras av såväl beståndet på öppen hylla som i magasinet. Hur mycket ska magasineras och vad ska magasineras?

Tre gånger fler böcker är inköpta under 2002 jämfört med det som gallrats.

• barn

ufHe

Bestånd:	313
Utlån:	478
Utnyttjandegrad:	1,52

Så gott som obefintligt bestånd i barnmagasinet (11).

Dubbelt så många böcker inköpta som gallrade 2002.

ugHe

Bestånd:	131
Utlån:	311
Utnyttjandegrad:	2,37

Så gott som obefintligt bestånd i barnmagasinet (3).

Åtta gånger fler böcker inköpta än gallrade under 2002.

uHe

Bestånd:	674
Utlån:	649
Utnyttjandegrad:	0,96

En sjättedel av beståndet finns i barnmagasinet (147).
Dubbelt så många böcker inköpta som gallrade 2002.

Efterfrågan på engelska barn- och ungdomsböcker har ökat oerhört på alla nivåer från mycket lättlästa för nybörjarläsare till svårare ungdomsböcker. Böcker för s k slukaråldrarna lånas absolut mest. De 3-5 år gamla böckerna lånas mest, följt av de nyaste.

De lånas såväl som bredvidläsning i skolan som egen lustläsning.

Fler invånare i kommunen med utländskt ursprung kan vara en förklaring till det ökade intresset. Att de flesta barn läser engelska från och med årskurs 1 kan vara en annan förklaring.

En del av beståndet ser mycket slitet och ofräscht ut. Det cirkulerar dock ändå.
En ordentlig översyn och gallring bör göras.

Ljudböcker

• vuxen

	kassettböcker	böcker på CD
Bestånd:	518	77
Utlån:	3767	368
Nyttjandegrad:	7,27	4,77

Efterfrågan på ljudböcker har ökat ständigt, och de lånas som synes mycket.

Beståndet av CDböcker täcker inte på långt när efterfrågan. Ofta är det helt tomt på CDböcker på hyllan, allt är utlånat. Vi köper stort sett allt som ges ut på CD, men tyvärr är utgivningen inte så stor än så länge.

Vi prioriterar att köpa böcker på CD fortsättningsvis. Vad det gäller böcker på kassett ligger vi dock lite lågt.

• barn

	kassettböcker:	böcker på CD:
Bestånd:	443	18
Utlån:	1 294	283
Utnyttjandegrad:	2,92	15,72

Ljudböcker, inläsningar och dramatiseringar av sagor och berättelser, lånas förvånansvärt mycket trots att det alltid är fullt på hyllorna. CDböcker föredras alltmer framför kassettböcker.

Video

• vuxen

Bestånd:	408
Utlån:	3 903
Utnyttjandegrad:	9,56

Utlåningen av videofilmer är stor. Beståndet börjar bli stort och det börjar bli trångt och oöverskådligt på hyllorna. Behov finns av att indela dem på något sätt som gör det lättare att hitta igen det man söker.

Vi bör hålla hög kvalitet och bredd i vårt urval. Vi bör också ta ett ansvar för att köpa in filmklassiker. De är svårare att få tag på på videouthyrningsfirmor, och med tanke på Filmskolan och Filmpool Nords expanderande verksamhet borde det finnas ett intresse.

En viss efterfrågan finns på DVD. Den är dock mycket liten än så länge. Ett fåtal titlar har köpts in. Än så länge prioriterar vi att köpa in VHSvideofilmer. Ett fåtal filmer har köpts in både på video och DVD. Det är mycket efterfrågade filmer där intresset beräknas stå i sig...t ex Harry Potter, Sagan om ringen, några av Astrid Lindgrens barnfilmer ...

• barn

Bestånd:	221
Utlån:	1 920
Utnyttjandegrad:	8,68

Utlåningen av videofilmer är stor. Beståndet börjar bli stort och det börjar bli trångt och oöverskådligt på hyllorna. Behov finns av att indela dem på något sätt som gör det lättare att hitta igen det man söker för olika åldrar, exv småbarn, barn, ungdom...

Vi bör hålla hög kvalitet och bredd i vårt urval. Vad det gäller barnfilmer köper vi några titlar som film men inte som bok...det är inte med automatik så att en film också blir en bra bok. Detta gäller framför allt filmer som ursprungligen gjorts som filmer eller barnprogram och sedan följts upp av tryckta böcker, exv Byggare Bob.

CDrom

• barn

Bestånd:	22
Utlån:	196
Utnyttjandegrad:	11,52

Beståndet av CDrom är inte stort. Utbudet som erbjuds biblioteken är inte heller stort. Emellanåt har efterfrågan dock varit ganska stor. Stor vikt lägges vid den konstnärliga kvaliteten vid urval av medier, samtidigt som stor lyhörddhet bör beaktas för barns och ungdomars önskemål, precis som då det gäller tryckta medier.

CDrom har inköpts dels till barndatorn på huvudbiblioteket, dels till utlån. Det har dock inte varit ett prioriterat område.

Vad det gäller barndatorn har vi huvudsakligen satsat på program för de mindre barnen, och då huvudsakligen program som bygger på bra barnböcker.

Vad det gäller program för utlån har vi också huvudsakligen satsat på program som bygger på bra barnböcker... program som kombinerar lek, lust och kunskaper

Talböcker

• vuxen

Nyttjandegraden är inte så hög - vi har ett stort bestånd, många gamla talböcker som inte längre är så attraktiva. På de nya titlarna är det stor utlåning.

Talböcker läses till största delen för nöjes skull (inte studier) i alla fall i nuläget här hos oss.

Vi får fler vuxna läsare från gruppen dyslektiker (flera läser på KomVux) – detta kan påverka vilken typ av böcker vi köper som talbok (DAISY).

Vi är också inne i ett teknikskifte. Om vi köpte mer talböcker på kassett kanske utlåningen skulle bli högre??? I dagsläget har ju inte så många en egen DAISY-spelare, men vi köper ändå många talböcker på DAISY – för oss ett sätt att "pusha" på våra låntagare att prova den nya tekniken.

Köpta	talböcker på DAISY:	225
	talböcker på kassett:	172

Utlån	DAISY:	453
	talböcker på kassett:	13 623

Beståndet i magasinet är dåligt utnyttjat – där har vi behov av stor gallring. De talböcker vi "sparar" i magasinet är sånt som "kan vara bra att ha" – men har vi plats för det? Med tanke på flytten till nya huset måste gallring ske så snart som möjligt. Om våra låntagare önskar en bok som vi inte har kan man ju alltid låna från någon som har eller be att få den överförd till DAISY.

Talböcker för barn och ungdom har VÄLDIGT låg nyttjandegrad – vad beror det på? Dålig marknadsföring?

Vi kan inte tänka att det är skolan som ska svara för denna information – barn och ungdomar läser väl också för nöjes skull?! Läs- och skrivsvårigheter bland barn och ungdomar är ju vanligt i dag så utnyttjandet av våra talböcker borde vara större.

Även på TPB är talböcker för barn och ungdomar dåligt nyttjade.

Hc.03/Hce.03	Öppen hylla	Mag
Bestånd	143	55
Utlån	42	0
Nyttjandegrad	0,2	0,0

Hc.02/Hce.02		
Bestånd	15	3
Utlån	12	1
Nyttjandegrad	0,8	0,3

Hc/Hce		
Bestånd	6 975	3 389
Utlån	11 586	899

Nyttjandegrad	1,6	0,2
A		
Bestånd	3	0
Utlån	0	0
Nyttjandegrad	0,0	0,0
B		
Bestånd	32	16
Utlån	9	0
Nyttjandegrad	0,2	0,0
C		
Bestånd	112	59
Utlån	40	11
Nyttjandegrad	0,3	0,1
D		
Bestånd	26	33
Utlån	14	4
Nyttjandegrad	0,5	0,1
E		
Bestånd	6	2
Utlån	3	0
Nyttjandegrad	0,5	0,0
F		
Bestånd	11	2
Utlån	1	0
Nyttjandegrad	0,0	0,0
G		
Bestånd	104	157
Utlån	42	21
Nyttjandegrad	0,4	0,1
I		
Bestånd	117	54
Utlån	60	10
Nyttjandegrad	0,5	0,1
J		
Bestånd	14	4
Utlån	4	0
Nyttjandegrad	0,2	0,0
K		
Bestånd	231	133
Utlån	264	26
Nyttjandegrad	1,1	0,1

L		
Bestånd	339	151
Utlån	261	8
Nyttjandegrad	0,7	0,0
M		
Bestånd	36	30
Utlån	17	3
Nyttjandegrad	0,4	0,1
N		
Bestånd	311	191
Utlån	211	21
Nyttjandegrad	0,6	0,1
O		
Bestånd	36	55
Utlån	6	1
Nyttjandegrad	0,1	0,0
P		
Bestånd	42	20
Utlån	10	4
Nyttjandegrad	0,2	0,2
Q		
Bestånd	144	70
Utlån	83	13
Nyttjandegrad	0,5	0,1
R		
Bestånd	32	16
Utlån	9	0
Nyttjandegrad	0,2	0,0
S		
Bestånd	8	3
Utlån	0	0
Nyttjandegrad	0,0	0,0
TOTALT Vux		
Bestånd	8842	4495
Utlån	12724	1023
Nyttjandegrad	1,4	0,2
• barn		
Hcf (öppen hylla+Mag)		
Bestånd	436	
Utlån	108	
Nyttjandegrad	0,2	

Hcg (öppen hylla+Mag)

Bestånd	477
Utlån	163
Nyttjandegrad	0,3

uHc/uHce (öppen hylla+Mag)

Bestånd	591
Utlån	150
Nyttjandegrad	0,2

uC (öppen hylla+Mag)

Bestånd	9
Utlån	0
Nyttjandegrad	0,0

uD (öppen hylla+Mag)

Bestånd	9
Utlån	1
Nyttjandegrad	0,1

uE (öppen hylla+Mag)

Bestånd	1
Utlån	0
Nyttjandegrad	0,0

uF (öppen hylla+Mag)

Bestånd	1
Utlån	0
Nyttjandegrad	0,0

uG (öppen hylla+Mag)

Bestånd	2
Utlån	0
Nyttjandegrad	0,0

uJ (öppen hylla+Mag)

Bestånd	5
Utlån	0
Nyttjandegrad	0,0

uK (öppen hylla+Mag)

Bestånd	21
Utlån	2
Nyttjandegrad	0,0

uL (öppen hylla+Mag)

Bestånd	14
Utlån	3
Nyttjandegrad	0,2

uM (öppen hylla+Mag)
Bestånd 9
Utlån 2
Nyttjandegrad 0,2

uN (öppen hylla+Mag)
Bestånd 7
Utlån 3
Nyttjandegrad 0,4

uO (öppen hylla+Mag)
Bestånd 7
Utlån 1
Nyttjandegrad 0,1

uP (öppen hylla+Mag)
Bestånd 8
Utlån 1
Nyttjandegrad 0,1

uQ (öppen hylla+Mag)
Bestånd 2
Utlån 0
Nyttjandegrad 0,0

uS (öppen hylla+Mag)
Bestånd 1
Utlån 0
Nyttjandegrad 0,0

TOTALT Barn
Bestånd 1600
Utlån 435
Nyttjandegrad 0,2

Bok & band
Bestånd: 131
Utlån. 122
Utnyttjandegrad: 0,93